

Tisková zpráva

Etnologický ústav AV ČR

Nový příspěvek do katalogu díla Leoše Janáčka

Nově zjištěná klavírní kompozice Leoše Janáčka zazní ve světové premiéře ve středu 3. prosince 2014 na koncertě konaném v Mahenově divadle v Brně. O skladbě poprvé referovala muzikoložka Jarmila Procházková v Kabinetu hudební historie Etnologického ústavu AV ČR 22. října 2014 na semináři s názvem Klavírní výtahy, úpravy, verze a jejich význam v kontextu skladatelova díla. Jednalo se o pracovní setkání muzikologů, které inicioval dvořákovský tým.

Rukopis nově identifikované Janáčkovy skladby se nalézají ve sbírkách brněnského pracoviště Etnologického ústavu Akademie věd České republiky. V prvním plánu skladba začala vznikat jako doprovodná úprava lidové legendy Ach, šla Maria ráno do kostela, kterou Janáček slyšel a zapsal v Horním Sklenově (na Hukvaldech), na začátku 90. let 19. století, společně s dalšími písněmi později zpracovanými v cyklech Ukvalská lidová poezie v písních a Ukvalské písně. Stejně jako symfonie Dunaj nebo Houslový koncert, nebyla skladba autorem vnímána jako dílo ukončené a určené k provedení. Avšak podobně jako je tomu u zmíněných děl, její samotná existence a hudební charakter jsou vrcholně zajímavé a ukazují nám Janáčka z nových úhlů. Na začátku slyšíme doprovodem podložený nápěv, jehož starobylý ráz se stal inspirací i k volbě archaizující skladebné techniky. Postupně si tvůrce z melodie vybírá osamocené prvky, které rozvádí a doplňuje nezvyklými a odvážnými harmonickými spoji. Díky charakteristickému rapsodickému cítění tak Janáček nadobro „rozbourává“ původní strukturu nápěvu, přesto dokáže takto získaný materiál stmelit a vystavět z něj monumentální závěr.

Janáčkův odkaz klavíru není příliš rozsáhlý a tak se dá předpokládat, že si skladba záhy najde své interprety. Těm vyjde vstříc kritické vydání její rekonstruované podoby doprovázené kompletním faksimile. Přinese je nově založená hudební edice AcadeMus Edition, kterou připravuje Kabinet hudební historie Etnologického ústavu Akademie věd České republiky.

Několik dní poté, co dozněly závěrečné tóny posledního koncertu Festivalu Janáček Brno 2014, se hudbymilovnému publiku nabízí další nevšední zážitek. Tentokrát to bude prostřednictvím hudebního folkloru a stane se tak 3. prosince 2014, na zmíněném koncertě nazvaném Krojů oheň, písní náruživost a pořádaném Národním divadlem v Brně ve spolupráci s dalšími subjekty. Z lidové pokladnice zazní písně, které Janáček sám zapsal, nebo které jsou typické pro lokality jím navštívené. V rámci tohoto programu zazpívá zpěvačka a muzikoložka Veronika Mráčková také onu lidovou legendu Ach, šla Maria ráno kostela, Janáčkovu kompozici související s touto písní zahraje ve světové premiéře Dušan Holý, klavírista působící v Dánsku.

Připravil: Etnologický ústav AV ČR